

SXEDIO.F5G

18.6.42: ΤΟ ΑΚΕΛ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΕΤΑΙ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΠΑΡΑΧΩΡΟΥΝΤΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΣΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΘΩΣ Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΓΟΥΛΛΕΥ ΑΡΧΙΣΕ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΗΣΥΧΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Ο Κυβερνήτης της Κύπρου Τσιαρλς Κάμπελλ Γούλλεϊ που έφθασε στο νησί λίγο μετά την ίδρυση του ΑΚΕΛ άρχισε να λαμβάνει μέτρα εναντίον του Κόμματος του οποίου όπως φαίνεται δεν ήθελε την περαιτέρω διεύρυνση γιατί πραγματικά είχε αποκτήσει πολύ μεγάλη δύναμη, ενώ πολύ μεγάλη ήταν και η επιρροή που είχε ανάμεσα στην κοινή γνώμη.

Ετσι ο Κυβερνήτης προσπάθησε με απαγορεύσεις να εμποδίσει οργανωτικές ενέργειες του Κόμματος ή διαφωτιστικές ομιλίες.

Δικαιολογία του κυβερνήτη ήταν ότι οι διάφοροι ομιλητές άλλα του διαμννούσαν ότι θα έλεγαν στις διάφορες συγκεντρώσεις, (ώστε να μπορέσουν να πάρουν τις σχετικές άδειες για πραγματοποίηση των συγκεντρώσεων τους, μια και αυτές ήταν ελεγχόμενες) και και άλλα τελικά έλεγαν.

Μια πρώτη αντίδραση του Κυβερνήτη εκδηλώθηκε στις αρχές Φεβρουαρίου **1942**.

Εγραφε ο Πλουτής Σέρβας, Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ, στον Κυβερνήτη Γούλλεϊ σύμφωνα με τον "Ανεξάρτητο" της **6.2.1942**:

"Αξ. Κύριε,

Η Κεντρική Επιτροπή του Ανορθωτικού Κόμματος Εργαζομένου Λαού (ΑΚΕΛ) λυπείται διότι θεωρεί αναγκαίον να θέση ενώπιον Υμών το ακόλουθον ζήτημα:

2. Την **14ην** Δεκεμβρίου παρελθόντος έτους, ο Γενικός Γραμματεύς του Κόμματος μας κ. Πλουτής Σέρβας προσκληθείς υπό της Επαρχιακής Επιτροπής του ΑΚΕΛ Πάφου και κατόπιν αδείας του εντ. διοικητού Πάφου έδωσε δημοσίως διάλεξιν υπό τον τίτλον "ΤΟ ΑΚΕΛ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ", αντίγραφον της

οποίας σας εσωκλείομεν.

3. Κατά τον ίδιον τρόπον και κατόπιν αδείας των Διοικητών των οικιών πόλεων, ο Γενικός Γραμματεύς του Κόμματος μας έδωσε την ιδίαν διάλεξιν εις μεν την Λεμεσόν την **21.12.41** εις δε την Αμμόχωστον την **11.1.42**. Ολοι αυταί αι δημόσιαι συγκεντρώσεις ήσαν παραδειγματικά διά την καλήν τάξιν εν γένει.

Ακολουθως η Επαρχιακή Επιτροπή του ΑΚΕΛ Λευκωσίας υπέβαλε το επισυνημμένον αντίγραφον της αυτής διελέξεως προς τον διοικητήν Λευκωσίας και εζήτησεν όπως γίνη εις την Λευκωσίαν εκείνο το οποίον έγινε κατά τον πλέον φιλειρηνικόν τρόπον και καλήν τάξιν εις Πάφον, Λεμεσόν και Αμμόχωστον.

Εν τούτοις, προς μεγάλην της έκπληξιν, ο Διοικητής Λευκωσίας επέτρεψε το έγγραφον με μίαν σημείωσιν ότι άδεια τότε μόνον θα παρεχωρείτο εάν ομιλητής αφήλειφε από την ομιλίαν κατά σημεία εκείνα που εσημειώθησαν υπό του γραφείου του, όπως ακριβώς φαίνονονται σημειωμένα επί του επισυνημμένου εγγράφου.

5. "Ως εκ τούτου, ημείς θεωρούμεν αναγκαίον όπως υποβάλωμεν προς την Κυβέρνησιν το περιεχόμενον της εν λόγω διαλέξεως, ίνα δυνηθώμεν να εξηγήσωμεν την πράξιν του Διοικητού Λευκωσίας πιστεύοντας ότι θα ευαρεστηθήτε να μας διαφωτίσετε επί των ακολούθων:

α). Ποίον πρακτικόν ή λογικόν σκοπόν δύναται να έχη η απάλειψις του επιθέτου "πολιτικόν", το οποίον χαρακτηρίζει το κόμμα μας, το οποίον είναι εν τη πραγματικότητι Πολιτικόν Κόμμα, όμοιο με όλα τα ανά την υφήλιον υφιστάμενα πολιτικά κόμματα;

β). Ποίαν σκοπιμότητα δύναται τις να αποδώση διά την ενέργειαν προς απάλειψιν της φράσεως "όταν ήδη στην συνείδηση του λαού άρχισαν να καταρρέουν οι παλαιοί πολιτευτές, οι δημιουργοί της προσωπικής χωρίς αρχές πολιτικής;".

γ). Ποίον σεβασμόν και ποίαν ενδεικνυομένην εκτίμησιν δυνάμεθα να είπωμεν ότι τρέφει η

διοίκησης Λευκωσίας προς το Ανορθωτικόν Κομμα του Εργαζομένου Λαού, όταν από την διάλεξιν του Γενικού Γραμματέως και υπό τον τίτλον " Το ΑΚΕΛ και τα προβλήματα του τόπου" απαλείφη τα κύρια τέσσαρα σημεία διά τη μέριμναν του ΑΚΕΛ διά τα ζητήματα της εργατικής τάξεως, διά τα ζητήματα των αγροτών, διά τα ζητήματα των εθνικών μειονοτήτων;

Τι είναι δυνατόν να απομείνη εις μίαν διάλεξιν τοιούτου θέματος, όταν απαλείφονται τα τέσσαρα κεντρικά αυτής σημεία;

δ). Πως δύναται να εξηγήση τις την ενέργειαν της διοικήσεως Λευκωσίας όταν από την διάλεξιν απαλείφεται η φράσις "και οι απαραίτητες αυτές συνθήκες δεν είναι άλλες, παρά η πλέρια ελευθερία για πολιτικές και επαγγελματικές οργανώσεις, καθ' ην στιγμήν ολόκληρος ο κόσμος ευρίσκεται εις αυτόν τον θανάσιμον αγώνα, εναντίον της καταπίεσεως την οποίαν επιδιώκει ο φασισμός με κάθε μέσο;

ε). Και πώς δυνάμεθα τέλος, έντιμε Κύριε, να εξηγήσωμεν την πράξιν που οι διοικητικοί λειτουργοί Λευκωσίας απαλείφουν από μίαν διάλεξιν εν Κύπρω, όλους εκείνους τους ανθρωπιστικούς σκοπούς και επιδιώξεις, αι οποίαι αποτελούν την βάση της διακηρύξεως του Ατλαντικού, η οποία έγινε κατά τον πλέον επίσημον τρόπον εκ μέρους της Μεγάλης Βρετανίας και της Αμερικής, διά την πραγματοποίησιν των σκοπών της οποίας ολόκληρος ο κόσμος καλείται να μη φεισθή κόπους ή θυσίας.

6. Δεν επιθυμούμε να προχωρήσωμεν, εντιμώτατε, εις την διατύπωσιν όλων των αποριών, αι οποίαι γεννώνται εις ημάς εκ της πράξεως του εντ. κ. Διοικητού Λευκωσίας, αλλά επιθυμούμεν να επισύρωμεν την προσοχήν σας επί της ανωμαλίας εις την διάφορον εξέτασιν των δημοσίων ζητημάτων μεταξύ της Διοικήσεως Πάφου, Λεμεσού και Αμμοχώστου αφ' ενός κακ Λευκωσίας αφ' ετέρου.

Και επί πλέον παρακαλούμεν όπως μας επιτραπή να επισύρωμεν τη προσοχήν σας εις την παρατήρησιν ότι η ελευθερία που εξησκήθη υπό του εν λόγω

διοικητού εις το να αρνηθή να παραχωρήση την ζητουμένην, συμφώνως του περί συγκεντρώσεων συνδριάσεων και παρελάσεων νόμου του **1932**, άδειαν δεν εξησκήθη ούτε λογικώς ούτε δικαίως.

7. Πιστεύοντες ότι αυτό το γεγονός θα υποβοηθήση την Κυβέρνησιν να εξασφαλίση διά την νομιμόφρονα και δημιουργικήν δράσιν του Κόμματος μας τουλάχιστον τας ιδίας συνθήκας διά την Λευκωσίαν, καθώς υπάρχουν εις την Λεμεσόν, Πάφον, Αμμόχωστον και Λάρνακα".

Διατελουμεν μεθ' υπολήψεως

Διά τη Κ.Ε. ΑΚΕΛ

Ο Γενικός Γραμματεύς

Άλλη απαγόρευση του Κυβερνήτη Γούλλεϊ ήταν και η άρνηση του να παραχωρήσει στο ΑΚΕΛ άδεια για να οργανώσει πανηγυρικές εκδηλώσεις και παρελάσεις στους δρόμους της Λευκωσίας στις **25** Μαρτίου **1942**.

Στην απορριπτική απάντηση του προς το ΑΚΕΛ ο Διοικητής Λευκωσίας τόνιζε (ανακοίνωση Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών, "Ανεξάρτητος" **20.3.1942**):

" Ο Διοικητής Λευκωσίας απαντών εις αίτησιν του Γραμματέως του ΑΚΕΛ Λευκωσίας δι' άδειαν συγκεντρώσεως σωματείων εις το γυμναστήριον Λευκωσίας και παρελάσεως σωματείων διά της οδού Λήδρας προς την εκκλησίαν Φανερωμένης κατά την **25**ην Μαρτίου, εκφράζει την λύπην του διότι υπό τας υφισταμένας σήμερον περιστάσεις δεν δύναται να παραχωρηθή τοιαύτη άδεια.

Άδεια δι' εορτήν εις το θεάτρον Παπαδοπούλου την εσπέραν της **25**ης Μαρτίου παρεχωρήθη υπό του Διοικητού εις τον αυτόν αιτητήν".

Οι περιπτώσεις περιορισμού της διαφωτιστικής δράσεως του ΑΚΕΛ από το νέο Κυβερνήτη ήταν πολλές. Είναι χαρακτηριστικό ένα άλλο υπόμνημα του γραμματέα της επαρχιακής επιτροπής του ΑΚΕΛ Αμμοχώστου της **16**ης Ιουνίου **1942** προς τον Αποικιακό Γραμματέα:

"Εντιμε κύριε,

Η Επαρχιακή Επιτροπεία του ΑΚΕΛ Αμμοχώστου παρακαλεί να της επιτραπή να διαμαρτυρηθή προς σας :

α) διά την επίμονον άρνησιν της διοικήσεως Αμμοχώστου, όπως παράσχη άδειας διαλέξεων, και

β) διά την συμπεριφοράν με την οποίαν οι εκπρόσωποι ή οι απεσταλμένοι του Κόμματος μας γίνονται δεκτοί παρά του εντίμου κ. διοικητού της επαρχίας.

Τα γεγονότα απλά και σύντομα έχουν ως εξής: Την **21.5.42** υπεβάλαμεν προς την Διοίκησιν μαζί με αντίγραφον διαλέξεως περί του " Τι είναι το ΑΚΕΛ" αίτησιν παραχωρήσεως σχετικής άδειας διά να δοθή αύτη εις δύο χωρία της επαρχίας μας. Παρά το γεγονός ότι η ίδια ακριβώς διάλεξις ενεκρίθη υπό της διοικήσεως αρκετάς φορές προηγουμένως και εδόθη εις διάφορα χωρία, την αφοράν αυτήν, αφού επί ημέρας, οι υπάλληλοι της διοικήσεως απέφευγον να μας δώσουν οιαδήποτε απάντησιν, αντί ποικίλων προτάσεων, εν τέλει, προς μεγάλην μας έκπληξιν, μας απήγγειλον ότι η απόφασις της διοικήσεως ήτο να μη παραχωρηθή η ζητουμένη άδεια, χωρίς να δίδωνται σαφώς οι λόγοι της τοιαύτης αρνήσεως.

Διά τους λόγους τούτους ο Γραμματεύς της Επαρχιακής Επιτροπής επεδίωξε συνέντευξιν μετά του εντ. κ. Διοικητού διά να ακούση τα αιτήματα της αδικαιολογήτου αυτής αρνήσεως.

Λυπούμεθα διότι είμεθα υποχρεωμένοι να δηλώσωμεν, έστω και χρονογραφικώς, ότι αφού εγένετο δεκτός με ήκιστα ευγενή τρόπον, του εδηλώθη ότι δεν ήτο επιθυμητόν να γίνη συζήτησις επί του ζητήματος, ο δε κ. διοικητής επροχώρησε διά να πη: "Εχομεν εκθέσεις ότι εις τας διαλέξεις τας οποίας έδωσεν ο κ. Γ. Βασιλειάδσης κατά την **17.5.42** εις Λιμνιά, Λύση και Κοντέαν εβγήκε πολύ έξω από το θέμα του, παρ' όλον που μας παρουσιάζετε αντίγραφο διαλέξεων, εν τούτοις δεν περιορίζεθε μόνον εις αυτά. Δεν σας έχουμε ουδεμίαν εμπιστοσύνην. Δεν είμαι διατεθειμένος να σας παραχωρήσω άδεια".

Η διάλεξις όμως του κ. Γ. Βασιλειάδη εις τη

οποίαν αναφέρθη ο κ. διοικητής είμεθα εις θέσιν να βεβαιώσωμεν ότι εις την ουσίαν της δεν διέφερε καθόλου από εκείνην την οποίαν έδωσεν εις την πόλιν μας. Και τότε η άδεια παρεχωρήθη άνευ χειρογράφου. Και όμως εις την διοίκησιν δεν φαίνεται να έφθασε κανενός είδους δυσμενής έκθεσις, διότι διαφορετικά δεν θα παρεχωρείτο άδεια εις τον ίδιον ομιλητήν, υπό τους ιδίους όρους, χωρίς δηλαδή χειρόγραφον, και διά την αυτήν διάλεξιν, την διάλεξιν δηλαδή την οποίαν ήκουσαν εκατοντάδες συμπολιτών μας, μεταξύ των οποίων όχι ολίγοι αντιπροσωπεύοντες την πολιτικήν υπηρεσίαν, την αστυνομικήν δύναμιν καθώς και την μυστικήν υπηρεσίαν.

Ο λόγος είναι ότι όλοι αντελήφθησαν το πνεύμα του ομιλητού και δεν υπέβαλον παραποιομένα και αναληθή πράγματα προς την προΐσταμένην των αρχήν. Επιπλέον δεν είναι ορθόν να γίνεται λόγος περί απομακρύνσεως εκ του θέματος και του χειρογράφου, εφ' όσον η άδεια παρεχωρήθη χωρίς να υποβληθή χειρόγραφον, αλλά δι' απλής δηλώσεως του θέματος.

Εις την ειδικήν μάλιστα περίπτωσιν εις τη οποίαν τόσοσ επίμονος άρνησις μας προεβλήθη επρόκειτο περί διαλέξεως της οποίας υπεβλήθη χειρόγραφον και η οποία ανεγνώσθη εις πολλά χωρία προηγουμένως και διά την οποίαν εκ των εκθέσεων τας οποίας ο κ. Διοικητής θα έχη, πρέπει να είναι απολύτως πεπεισμένος ότι το κείμενον δεν μετεβλήθη ουδέ κατά κεραίαν και συνεπώς η άρνησις δεν δύναται να έχη καμμίαν υπέρ εαυτής δικαιολογίαν.

Επιλαμβανόμεθα μάλιστα της ευκαιρίας αυτής να σας είπωμεν ότι των διαλέξεων μας σκοπός δεν υπήρξεν αποκλειστικώς και πάντοτε η διαφώτισις των μαζών και η καθοδήγησις των προς μιαν καλύτερευσιν των όρων της καθ' όλα σχεδόν αθλίας ζωής των, αλλά παραλλήλως και ίσως εις το μεγαλύτερον των μέρος αι διαλέξεις αυταί απεβλέπουν εις την ορθήν εκτίμησιν των κοσμοϊστορικών γεγονότων των ημερών μας, των φασιστικών επιδιώξεων και της ψευδούς και εντέχνου απατηλής προπαγάνδας του Αξονος.

Κατά ταύτα αι περισσότεραι των διαλέξεων μας

υπήρξαν αντιφασιστικάί και απέβλεπον εις την δημιουργίαν πνεύματος, συνεργασίας και ως τοιαύται εννοείται έπρεπε να ενθαρύνωνται και να βοηθώνται. Η τακτική όμως της διοικήσεως Αμμοχώστου, πρέπει να ομολογήσετε, όχι μόνον δεν προάγει το τόσοσ απαραίτητον σήμερα πνεύμα συνεργασίας, αλλά καθιστά τας διακηρύξεις των δημοκρατικών Κυβερνήσεων κενών φρασεολογιών, γεννά την αποκαρδίωσιν και εδώ είναι ακριβώς που το μικρόβιον της εχθρικής προπαγάνδας ευρίσκει κατάλληλον έδαφος καλλιιεργίας και αναπτύξεως.

Πριν κλείσωμεν την παρούσαν διαμαρτυρίαν νομίζομεν ότι είναι προς το συμφέρον και το καλόν όνομα της διοικούσης δυνάμεως εάν παρακολούσαμεν να γίνουσι αι δέουσαι συστάσεις τόσοσ προς τους διοικητικούς υπαλλήλους όσο και προς τους εντ. κ.κ. Διοικητάς, ίνα οι μέν δείξουν περισσοτέραν καλωσύνην και προθυμίαν προς το κοινόν οι δε δεύτεροι να αντιληφθούν ότι δεν είναι αρκετόν να ασκή κανείς εις δημοκρατικάς παρατάξεις ή Κυβερνήσεις, αλλά προ παντός να επιδεικνύεται πνεύμα δημοκρατικόν.

Με την πεποίθησιν ότι μόνον δίκαια ζητούμεν αλλά και εισηγούμεθα πράγματα εξυηρητικά και της Κυβερνήσεως και των Κυβερνωμένων εις ημέρας τόσοσ δυσκόλους".

Εχομεν την τιμήν να είμεθα
Ευπειθείς θεράποντες
Διά την. Ε.Ε ΑΚΕΛ Αμμοχώστου
Ο Γραμματεύς
Βαρώσια **18.6.42**

Παρά τους περιορισμούς όμως το ΑΚΕΛ συνέχιζε την ανοδική του πορεία και προχωρούσε στο Δεύτερο Παγκύπριο Συνέδριο του, σύμφωνα με το καταστατικό, το Γεννάρη του **1943**.